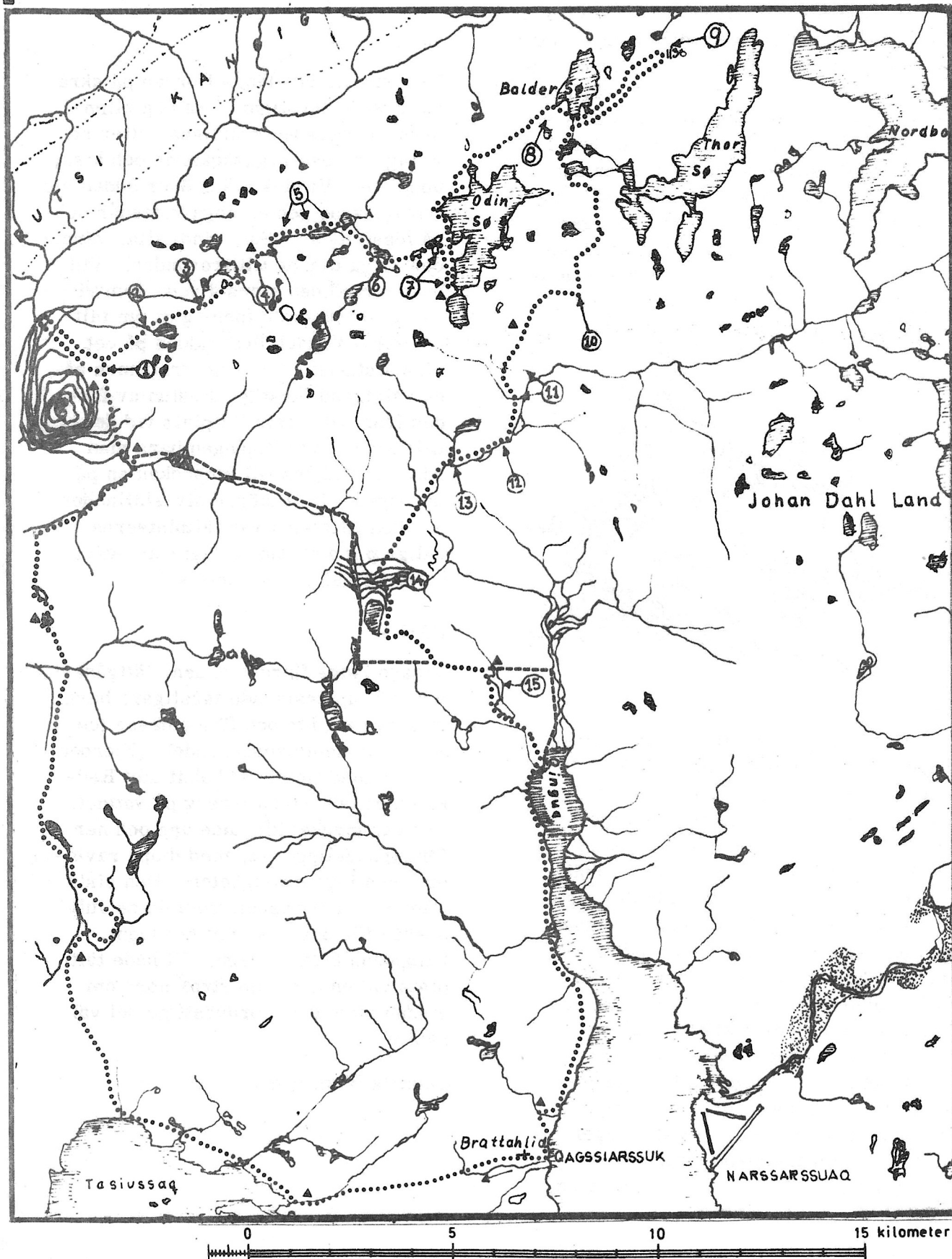

Från Qagssiarssuk mot Eqaloruitsit Kangigdlit Sermiat på vårt sätt

I denna vandring deltog 12 ur botanikgruppen, 6 tältlag.

DAG 1

Med packning för 13 dagar lämnade vi baslägret med båt till Qagssiarssuk. Härifrån gick vi längs en traktorväg till Tasiussaq av Nordre Sermilik. Läger vid bäcken, som rinner ut vid "Klippan där laxarna står". Dom stod, gott om tältplatser.

DAG 2

Vidare längs stranden av fjorden. Alla småälvar klarades torrskodda om och med ett nödrop. Vid den sista (på kartan utmärkta) älven gick vi upp mycket brant väster om älven. Uppifrån kanten av platån (ca 300 m) hade man en underbar utsikt över Isafjorden som tack för besväret att ta sig upp. Platån sluttade svagt uppåt och vi slog läger strax nedanför den mycket branta ravinen, som en grupp ur Dansk Vandrelaug varnat oss för. Här fanns relativt gott om tältplatser.

DAG 3

I stället för att ta vägen längs den stora branta ravinen (rekommenderas ej) följde vi ett biflöde upp. Det är viktigt, att man går på den norra sidan av bäcken, då den södra är mycket brant och helt oframkomlig. Den norra var också brant men på intet sätt svårforcerad. Vi fortsatte sedan upp längs några snöfläckar ge-

nom ett pass. Häruppe var allt steril blockmark och snö. Inga besvärliga passager men tungt att gå i stenskravlet. Den lilla sjön passerades på västsidan. Östsidan har rasbranter och är mycket olämplig. (Över huvud taget studerades alternativa vägar, men detta torde utan tvekan vara det bästa alternativet att nå Eqalorutsit söderifrån). Vid sjöns nordände en liten äng med fina tältplatser. Vi åt lunch och badade här. Sedan tog vi oss över mot den stora tvärgående älvkanjonen på det lägsta stället (ca 900 m). Här hade vi för första gången utsikt mot glaciären Eqalorutsit. Vi gick ner mot kanjonen för att om möjligt finna en överfart. Detta var en chansning, för vi visste genom hörsägen att det skulle bli svårt. Efter någon timmes letande med rekognoseringspatruller fann vi en möjlighet. Denna passage hade även utnyttjats av andra tidigare vandrare. Vi tog oss nästan lodrätt 100 m ned i videsnår och sedan upp på andra sidan. Uppfarten var särskilt svår, då man måste röra sig på alla fyra. Detta är besvärligt med packning. Passagen är ingenting att rekommendera, men kanske den enda möjligheten. Den starka erosionen gör också att såna här platser snabbt förvandlas till rasbranter om dom utnyttjas för mycket. Alternativet hade varit en omväg på många timmar upp mot älvens källsjöar. Vi fann några dåliga tältplatser vid några småsjöar. Det här var den svåraste etappen på vår vandring.

DAG 4

Vi tog oss ner mot fjorden längs en bäckravin. Denna nedstigning var mycket brant och lång och frestade hårt på knäna. Från slutningen hade man en strålande utsikt över glaciärkanten och fjorden. Nedstigningen bör göras så här pass långt västerut, eftersom man annars kommer in i svåra rasbranter. Vi gick österut längs fjordstranden vid ebbtid bland stora isberg. Vid flod hade det hela varit betydligt svårare, då hela slutningen är full av små bäckraviner, som gör stigen till en berg- och dalbana.

Vi slog läger för att fiska vid älvens mynning. Här delade vi på oss. Erik Troeng och Gerd Andersson gjorde en sväng upp mot Odin Sø och Balder Sø. (Se särskild beskrivning).

DAG 5

Gick upp mot glaciären längs en dal. Väl uppe på krönet, visade det sig att verkligheten inte alls stämde överens med kartan. Landskapet var mycket vilt med stora och små sjöar, som inte alls finns på kartan. Efter ganska stora besvärligheter nådde vi iskanten, den västra (återvägen) är att föredra. Vårt läger hade vi på ett gungfly intill en av sjöarna. Dåligt med bra tältplatser, dom vi hade var våta.

DAG 6

Åter samma väg vi kommit. Nere vid fjorden tog vi av den välbekanta vägen österut mot Qingua genom dalen.

Sidomorän vid den för tillfället mycket aktiva Eqalorutsit Kangigdlit Sermiat.

Eqalorutsit Kangigdlit Sermiat. Kalvning i en isdämd sjö. Observera människan i nedre vänstra hörnet.

DAG 7

Tog vi oss ner till Qingua älven. Det fanns gott om fina tältplatser längs dess västra strand 2-3 km upp längs fjorden. Vår vandring avslutades i Qagssiarssuk dag 9.

Den här vandringen bjöd inte på några särskilda svårigheter. Det var sällan svårt att hitta tältplatser för 6 tältlag. Det fanns gott om fina fiskeplatser. Glaciären bjuder en vidunderlig naturupplevelse. År 1973 var det möjligt att gå upp till glaciären den väg vi gick och sedan följa glaciären söderut

runt topp 510. Denna bild förändras givetvis årligen på grund av glaciärens rörelser och avsmältning. Detta år hade glaciären varit mycket aktiv och skjutit en massa material framför sig och upp på sidorna. Vandringen kan rekommenderas också för att den lätt kan varieras i längd och svårighetsgrad (in i Johan Dahls land).

Karta: Narssarssuaq-Narssaq-Julianehåb, Vandrerkort (foreløbig udgave) 1:100 000 1974.

Camilla Wikström

Från Eqalorutsit mot Odin- och Balder-Sø

Siffrorna hänvisar till kartan sid 126

1. Kartan ofullständig, 5 st mindre sjöar är ej utsatta.
2. Bäckens lätt att korsa strax nedanför vattenfallet (fallhöjd ca 30 m) från sjön.
3. Skrågång bland kratt. Vattendraget rinner fram nere i djup kanjon (framgår ej av kartan).
4. Lätt att korsa vattendraget. Svårt att finna lämplig tältplats på grund av blockterräng och snölegor (1 tält). Ett fåtal torra sälgar, som räcker till lägereld.
5. Lättorienterat längs vattendraget. Emellanåt grov blockterräng.
6. Snölega som slutar i sjön, brant men gångbart
7. Grov blockterräng längs stranden av Odin Sø. Svårt att finna tältplats.
8. Mer småsjöar och mer kuperat än kartan anger.
9. Bestigning av toppen 1 130 krävde viss "klättring" men inte svårt. Utmärkt utsiktspunkt över inlandsisen
10. Brant "klättring" nedför. Mellan punkterna 9 och 10 består terrängen enbart av sten och snölegor.
11. Bäckarna lätta att korsa.
12. Lättgången mark längs stranden av Qinguas huvudarm. Häruppe torde vara

ett av de få ställen, där Qingua går att korsa, genom att gå på stenar över.

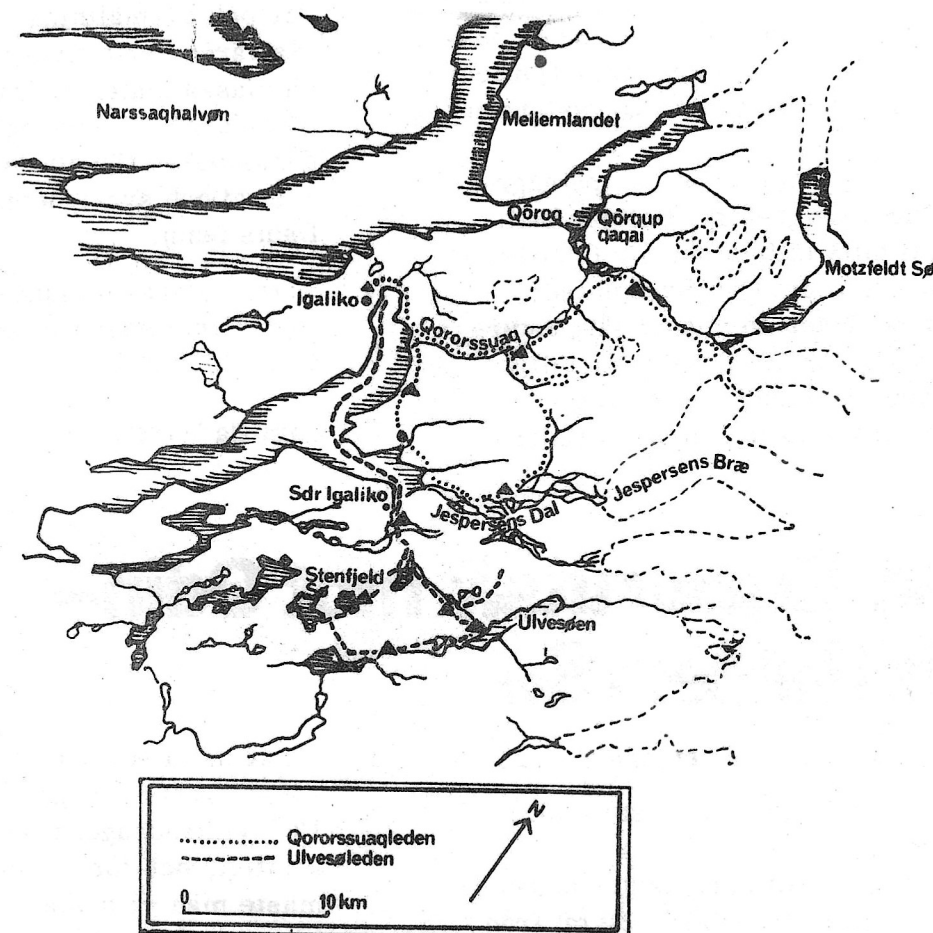
13. Vattendraget från de 2 sjöarna är kraftigt, och för att kunna korsa det, måste man gå nästan 1 km uppströms.

14. Stigningen brant, men väl upptrampad stig. Mellan punkterna 13 och 14 mycket lättgången mark.

15. Fina tältplatser vid sjön. Dock saknas röding större än 1 dm i sjön.

Erik Troeng

Söndre Igaliko

Ovanstående leder är "spårade" av Dansk Fjeldvandrerklub i rapporten "Fjeldvandring Sydvestgrønland 1970".

Enligt brev från Kirsten Kampel, Udvalget for vandreturisme i Grøn-

land 1. 10. 74 kan genom Dansk Vandrelaug ca 15 personer logeras i ett hus i orten. Även i området ned mot det stora vattenfallet Foss eller Qordlortoq (isländska Hvatnahverfi) planeras hyttor.

Motzfeldt Sø

Från Anker Weidick har vi fått följande upplysning angående möjligheten att ta sig till Motzfeldt Sø:

"Den eneste mulighed for at komme til Motzfeldt Sø synes enten at være med båd over til østsiden av Qororssuaq (Gieseckes dal) hvis Qoror-fjorden da ikke er fyldt med is eller hvis hovedmålet er Giesecke Sø, muligvis over Igaliko-Qororssuaq og gennem fjeldpassene mod syd til Jespersens bræ, hvilket i alle tilfælde på flybillede synes være en rolig bræ med passabel overflade. I alle tilfælde den første del af denne rute (til

Jespersens dal) er beskrevet af H. Ødum (1927: Geologiske lagtagelser i Landet Øst for Igaliko, Meddelelser om Grønland Bd. 74). Jeg kender den ikke selv, og den vil givetvis være besværligt men man undgår i det mindste de store flodsystemer eller stærkt spaltede aktive gletscherløber"

En annan möjlighet är att per båt nå västra dalgången vid Qorqup qaqai (vid Qoror) och vandra upp i den väst- östliga dalgången som vetter mot Motzfeldt Sø. Sommaren 1974 var det emellertid för mycket is i Qoror för att båttransporten skulle vara möjlig.

Räddningen av den nödställda tysken

(Redogörelse för händelseförloppet och kritisk granskning av pressuppgifterna).

Den 1 augusti, alltså dagen innan sista gruppen av expeditonsdeltagarna lämnade Grönland gjorde sju man ur botanikgruppen en dagsutflykt till glaciären Kragtut Sermiat ca sju km norr om Narssarsuaq. Under vandring på och i kanten av glaciären uppfattades vid 17-tiden svaga rop på hjälp på engelska. Ropen var till en början svåra att lokalisera, men efter svarsrop klargjordes att ropen kom från en människa i nöd någonstans på berget 312 ovanför och söder om glaciärens front.

Efter en rask marsch upp på berget och en stunds mer eller mindre systematiskt letande återfanns den nödställda en tysk turist i 20-årsåldern. Klockan var då ca 18.00. Tysken hade gjort en dagtur upp på berget den 27 juli och under fotografering av utsikten över glaciären hade han tappat sin kamera. I ett försök att fånga kameran hade han halkat och fallit ca 10 m ner på en klipp-hylla och brutit ena benet på två ställen samt handleden. Ungefär 100 m under honom fanns glaciären och ovanför honom en brant klippvägg. Han var i stort sett oförmögen att förflytta sig, och han hade varken tillgång till mat eller dryck från-sett ett litet paket nödproviant.

Han hade tidvis haft hallucinationer på grund av smärtan i benet och den svåra törsten, kanske också därför att vid ett tillfälle försökt dricka den sololja han hade haft med sig. Han hade upprättat sitt testamente med föräldrarna som förmanstare och gjort ett misslyckat självmordsförsök. Trots allt befann han sig i förvånansvärt god kondition då han påträffades. Han hade åkt ensam till Grönland och inte talat om för någon var han befann sig. Ingen hade saknat honom.

Två medlemmar i botanikgruppen gav sig snabbt iväg till Narssarsuaq för att hämta hjälp, medan de övriga fem stannade hos den nödställda tysken.

Ca två timmar senare, vid 20-tiden, kunde Grönlandsflys helikopter lyfta från Narssarsuaq för att påbörja räddningsaktionen. I helikoptern fanns då en räddningsexpedition bestående av 10 personer, därav en sjuk-sköterska.

Helikoptern gjorde först ett försök att landa med ett hjulpar på den klipp-hyllan där tysken låg (se foto). På grund av rotorbladens stora omkrets i förhållande till den lilla klipp-hyllan gick detta inte att genomföra. I stället landade helikoptern högst uppe på berget och en svensk japansk bår firades ner till klipp-hyllan dit några medlemmar i räddningsexpeditionen klättrat. Tysken lades in i båren och firades med handkraft upp längs den nästan lodräta klipp-hyllan innan han bars in i helikoptern. Han fördes därefter efter mellanlandning i Narssarsuaq till sjukhuset i Narssaq. De uppgifter som förekommer i ovanstående skildring är, till skillnad från diverse andra redogörelser, helt korrekta och kan intygas av de sju expeditonsmedlemmar som upplevde händelsen. Som avslutning på skildringen återges det brev som den räddade tysken skrev efter hemkomsten till Tyskland. Brevet är ställt till Lennart Jonasson som satt nere på klipp-hyllan hos tysken medan man väntade på räddningshelikoptern.

München 23. 9. 74

Dear Lennart,

I am the man you and your friends saved in the mountains near Narssarsuaq in South Greenland. The days after the dramatic rescue I was in the hospital of Narssaq. When I was feeling better they operated me in the leg and in the hand. Four weeks later I flew back to Germany. It was a good work from the doctors and the nurses in both hospitals and they took really good care of me. Now I am feeling pretty good and I am able to go on crutches. In a few weeks I will be all right.

Very much thanks to you and your friends
for saving me. I never will forget it.
Please greet the other people from me.

Bye-bye,

Peter.

PS. I will send you a book from
München and I hope you will enjoy
it. DS

PUBLICITETEN OMKRING HÄNDELSEN

Händelsen figurerade i press och mass-media i ett flertal olika sammanhang med oftast osakliga och felaktiga uppgifter. Nedanstående är en provkarta på en del av felaktigheterna samt ett försök att utreda hur dessa uppkommit.

1. Sveriges Radio TV hade i ett av sina nyhetsprogram ett meddelande om händelsen samt en skiss som visade hur tysken fallit 80 m. Hur den felaktigheten uppkommit är inte klarlagt.

2. Dagens Nyheter hade på sin löpsedel och första sida den 5 augusti behandlat händelsen. Såväl löpsedel, artikelrubrik och artikel innehöll felaktigheter och överdrifter, t ex "levde på sololja", "35-årig tysk amatörforskare", "brutit båda benen", "de fem svenskarna hade gjort en bår av ryggsäckar". I detta sammanhang har föreningens ordförande vid ett tillfälle meddelat att han var åtminstone medansvarig till de oriktiga uppgifter som fanns i artikeln. Vid ett senare tillfälle säger han sig däremot inte ta på sig något som helst ansvar för de felaktiga uppgifterna. Det vore av intresse att ta del av DN-journalisternas åsikter om artikeln.

3. Arbetarbladet i Gävle hade den 6 augusti en ingress på första sidan och en artikel inne i tidningen som behandlade händelsen. Denna artikel innehåller ännu fler felaktigheter än DN:s artikel. Bl a anges att tysken fallit ner i en ravin och att några expeditionsmedlemmar från Gävletrakten deltagit i räddningsaktionen

Trots att felaktigheterna påpekades direkt efter artikelns publicering skedde inget beriktigande från Arbetarbladets sida. Journalisten medgav senare att han till största delen hämtat materialet till sin artikel från DN och att han påtog sig ansvaret för de felaktigheter i artikeln som inte härrörde från DN. De expeditionsmedlemmar från Gävle-trakten som uttalade sig i artikeln har beretts tillfälle att yttra sig om artikeln, men har inte inkommit med något svar.

4. NLT i Lidköping tillför några nya felaktiga detaljer i samband med en artikel den 14 augusti. Där sägs bl a att tröjor och vatten firades ner till tysken.

Denna provkarta på felaktigheter visar hur lätt uppgifter i pressen förvrängs på ett eller annat sätt. Då detta sker i samband med att föreningens namn nämns i sammanhanget uppstår problem av principiell natur. Om det kan anses troligt att föreningen skulle ha fördel av publicitet i ett visst fall, då bör också i möjligaste mån tillses att redogörelsen har ett korrekt innehåll. Så har inte skett i detta fall. De artiklar som ovan berörts har delvis varit utformade för att i ett föga lämpligt fall ge föreningen publicitet, delvis för att erhålla personlig publicitet. Artiklarna har därför i mångt och mycket givit en skev bild av verkligheten. I detta fall borde publiciteten ha inriktats på att i första hand trycka hårt på det elementära kravet att man går inte ensam utan att meddela sig vart man tar vägen när man ger sig ut på expeditioner av olika slag. Vidare har de som förtjänade det största erkännandet i samband med räddningsexpeditionen, nämligen de tre piloterna och helikopterns serviceman, och den prestation de utförde inte ens omnämnts. Den principiella frågan om publicitet i samband med föreningens namn och hur den bör utformas har väckt en debatt där vitt skilda åsikter framförts inom föreningen.

Erik Troeng